

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Postilla super Osee, Iohel, Amos, Abidiam, Ionam,
Micheam, Abacuk, Sophoniam, Aggeum, Zachariam,
Malachiam, Thobiam, Baruch cum epistola Ieremie,
Iudith, Machbeorum I. II, libros Sapiente, ...**

Nicolaus <de Lyra>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Postilla super librum Iudith

[urn:nbn:de:bsz:31-87081](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87081)

Incipit posilla sine libec.
Judith. Capitulum primum.

Arsaxat ataq; post libri babilonici qui
fuit scriptus ipse captivitate ut su-
pra dictu e. Quibus principia sequit
historia libri iudith que continet ipse
cambis filij tiri secundu historiogra-
phas et doctores mros. De quo constat
q; regnavit post ptem et per tunc
p; captivitate babilonice ad apatoz
nam tirus dedit redemda licentia
In hoc agitur libro destruitur liba-
rio isrl a persecutoe holoserms et
diuiditur inter partes nam pmo
ponitur huius persecutoe occasio. Q
ipsa persecutoe ca. v. q. o. p. libec
ca. vii. q. ma. induas nam pmo po
ocasio persecutoe multar gentu
gnaliter. Q. filioz isrl specialiter
ca. iiii. Circa pnu. ponitur duplex
ocasio. Scda a tur exaltate. Circa
pnu. sciendi q; regnu assirioz ince-
pit ab antiquo belo cuius filius nimis
condidit mimen civitatem magnaz
ex nome suo cam appellans et ho

imperud duravit usq; ad pnd mapalm
melusue quem interfecit arbanus pre-
fectus medoz et regnavit pco et trans-
tulit regnu ad medos et sic pmanst
usq; ad asringem ex cuius filia ortus fuit
arub rex persap qui vivente dario a
civitate suo exivit balthasar rege in
babilonis danielis v. et mortuo daid
tenit monarchiam tu successit cam-
bises filius eius qui alio noie dicitur e
naburhodonosor scdus qua fuit pmo
templu destruxit sic iste reedificacone
eius impedivit ut dictu fuit pmo es-
dre iii. Sic aut cambises vivente ad-
huc pte regnavit m assirioz in mmi-
ue. Post mortem no patris notuit
monarchiam tene p contra quidam
modus arfaxat nome voluit apu-
modos regnac ppter quod inter ipm
et cambisem dissonso fuit orta que fuit
sequenti occasio pma. Circa qua pmo
ponit huius arfaxat elevaco. Q. eius
debellatio i. Anno igitur Circa pnu
dicitur Arfaxat itaq; rex medoz vo-
lens regnac pvidencia subjugavit
multas gentes per bellatores sibi ad-
hesites et ape edificavit civitatem po-
tentissima ad munitu sui contra
cambisem quam appellavit ebata-
me q; nome interpreta. Solempne
mandatu eo q; ad eius edificu gentes
sibi subiectas compulit q; solempne
mandatu et quia fecit cam metro-
polim et sic exca derivabant man-
data regis ad alia loca de lapidibus
quadratis ad civitatis fortitudine et
sectis ad eius pulchritudine in altitu-
dine cubitoz septuaginta ar. q. m.

apparet fortitudo civitatis maxima
 turres vero eius que erant disparte p
 murum posuit in altitudine conu
 cubitorum et sic excedebant altitudinem
 muro triginta cubitis per quadru
 neco cap latius utriusque erant om
 nite turres quadrate ad angulas e
 quales et ultra murum civitatis pro
 tendebantur extra per spatium conu
 ti pedum et tunc ex opposito intramu
 rum posuit portas eius et civitatis
 in altitudine murum et iuxta murum
 altitudinem portarum omni parte
 libet porte erant turres edificate
 altiores tectis muribus ad faciem
 et habundantiam accessum ad portas et
 glabatur quasi potens singulariter
 in potentia exercitus sui a bellatorum
 suorum et gloria quadrigarum suarum
 et armium suorum Nam antiquitus
 manibus pugnabant ut hinc
 in libris a sepe videtur et eam re
 gni Anno igitur hic ginter
 describitur hinc arfaxat cui dicitur
 Anno igitur regni sui nabuchodo
 nozor hic annis duodecim non
 refertur ad tempus regni arfaxat
 sed ad tempus regni cambis qui de
 nabuchodonozor rade supra dicta
 sicut patet in ista propheta ca
 pite Sed contra hoc videtur quia
 cambises regnavit tantum annis
 me sicut dixi supra in epistola ge
 mie et in daniele et in pluribus
 alijs locis Dicendum quod numerat
 tantum anni quibus regnavit per
 mortem patris hic autem inapt

numerato atque quo cepit regna
 re super assyrios in iuniorum
 te ad hunc prece pugnauit contra
 arfaxat et obtinuit eum a tota
 liter debellavit in campo magis
 et sic locus aptus ad capiendum
 tantum exercitum circa cuspitem
 sicut thobie ultimo dicit Sepeli
 es eum iuxta me et iuxta me in am
 po enoth regis elioz Erat
 autem iste quidam regulus in iuniorum
 tra conuenerunt duo reges magis
 ad pugnandum ¶ Tunc exaltatus
 hic ginter pontem gradus per
 seauonis occaso pda et ad subdi
 per seauis apud scdo capite
 circa pda dicitur tunc exaltatus
 e regni nabuchodonozor exalla no
 tabili virtute et cor eius elua
 tid e in superbia propter quod uo
 luit dilatare suam potentiam et
 subditur et misit ad omnes qui
 habitabant in caldea et damasco
 que e metropolis syrie asiacum
 Caput syrie damascus et libano
 qui e in confinio terre syrie que usque
 pueniunt usque ad montes ethiopic
 qui sunt in orientali parte No
 lebat enim dilatare suam monarchiam
 ab oriente in occidentem ¶ Ad hoc
 omnes misit annos nabuchodonozor
 ut se subirent sibi voluntate ¶
 omnes uno anno contradixim
 nolentes ei subire ¶ Sed contra
 hoc videtur quod hic primo est re
 ius scilicet quod habitates in samaria erant

natiui de regno assuorum et obedi-
dientes illi regi. Hic autem inter
ciuitates rebellantes ponitur sa-
maia propter hoc et multa alia que
non videntur scriptis canonice in
consensu liberis apud hebreos non
habetur nisi apocryphis. Potest ta-
men ad hoc dici que samaria aliquando
accipitur sicut pro ciuitate illa que
fuit metropolis in regno decem tri-
bui et locis eius quinque in quibus
habitant gentes dicti. Aliqui magis
large pro toto regno decem tribui
eo que illa ciuitas erat metropolis et
sic accipitur hic. Quia in partibus
aruitate remotis redierunt alia
fugitiua de sepe ibidem habitantes
in samaria extenso nomine dicta. Et
remanserunt eos variis in manibus
et tribuitis tunc indignatus nabuch-
odonosor quia presumpcia puta-
bat omnes gentes illas eius obedi-
mandatis sine contradictione. Quia
uit per thronum suum et regnum adma-
rationem asserione que defendet se
ab omnibus regionibus huius mundi
dicendo plus significat que defendet
se et que inuadet omnes regiones il-
las et est quedam figura que lypta-
te vocatur. **Cap. 11.**

Anno xii. postquam octasi
omnibus persecutionis ge-
nium multarum. Hic contra-
distribuitur persecutio ipsarum
et diuiditur in duas partes quia
primo ponitur hoc persecutio ex parte
de apud progressus et profectus

et prima ad huc in duas quia primo ponitur
preceptum regis ad obedientiam ducit
et tunc holofernes. **¶** Circa primum nota
tempus tunc dicitur Anno xii. nabuchodo-
nosor. Et ex hoc patet cum que predictum
est per que annis duodecim erat regni
nabuchodonosor. Nam anno duodecimo huius
victoriam ex qua eleuatus misit inu-
as ad diluendum suam potentiam quibus
repulsis posuit se Anno xiii. ad hoc
optinendum per uolentiam. **¶** xv. die mensis
primi qui est martius apud hebreos
sicut plenius declarauimus in cap. vii. et
exodi xii. finis est huius mensis
et principium. Mensis est tempus aptum ad
disponendum de bellis maxime in mensibus
calidis magis sunt tunc pronomia-
te factum est uerbum a diligendo ut
defendet se exponatur ut supra
cauit que ad se omnes inuadet natu-
ut melius fiet per seculo negocij nich-
oan decem consensu et hinc tunc est
miserum a secretis consilij sui tra-
tando tunc eis de hoc que cogitauerunt
tota parent usque. **¶** Vocauit na-
buchodonosor rex holofernem rex
ut ipse rex ad custodiam regni re-
maneret et holofernes ad eius dilata-
tione prederet. **¶** Egredere ad omnes reg-
ni occidentis. Omnes enim tunc sup-
dicte erant ad plagam occidenta-
lem respectu regni assuorum et
primum contra eos qui contempse-
runt imperium in eum licet omnes
commissent dare tributum aliqui ta-
men fecerant specialem contemp-
tum citando. **¶** nuncios nabuchodonosor

hinc honore ut supra dictu e r tū
intus quia nūq dūdo plus sig
ficatur ¶ Tunc olofernes hic con
ponitur obediētia ducis tū dicit
tūc holofernes vocavit duces et
illos qui cent necessarij ad regnū
exatus subeo et dūmmerant ui
ros p tanto negotio necessarijs tē
tū viginti milia pedum pugnatorū
Nam impeditibus conspū robur
extitit ut dicit vegecius de re
militari et equites sagittarios duo
decim milia equites omī tūc pugna
bant sagittando et maxie mag
ressu belli sicut modo factū thar
than habitates impartibus allis
ad mē q expeditione suam pūce
fecit a illas qui quidebant me
cessarij exatū tū subditur tū hie
que extitibus sufficunt cupiose ma
māstus magis timonda e famēs
quā gladius ut dicit vegecius ho
de re militari frumētū ex omī p
na a b ex locis sine magis habm
dantibus intransitu suo parū con
stituit a dedit ad loca per que
debebat transire quid nō auge
tū rē ad solvendi bellatorū sti
pendia ¶ Et profectus e De
scripto qritus aparuit hic con
sequenter eius pgressus tū dicit
Et pfectus e ape et omnis ex
atū tū quadrigis portantibus
tentoria machinas et alia exatū
necessaria que coopererit faciem
tū p locū tū pperbole e locū ad
expmēdū magis pū multitudie

libo

Cumq pertransisset fines aspi
rioz ubi erat in vadendi asten
dit omnia castella copata q forti
tudo situs non poterat eos defen
de contra eū Effregit aut civita
tem opmatissimam a famosissima
nomine melothi ad qua conveni
ebant mercatores dedulsi parti
bus orbis et sic eius famam de
portabant ad partes remotas
Alij libri hnt opmatissima a
optima et redit in eandē senten
tiam Et hoc em q erat optima
frequetabat amercatū dūsis
Et filios isrl qui erant contra
faciem deserti Aliqui libri hnt
et filios israhel or et e oroz
litta Alia agarem descendere
ab israhel habitabant tū mde
sertis Et transiit a israhel qui
e omis de quatuor fluminibus gū
h r p pūomat ad mare sū me
diterraneū Addiit q omis filios
madian a homines madianas
ad augmentū sui exatū et pū
descendit in campos damasti mō
ebus messis ut possit magis hi
tatoribus nocē tū subditur et
succendit omnia pata copata et
recedit timor allius super omes
in hieatibus tūm quter crebras
allius victorias et tradituras ma
gnas **Cap. iii.**

Gunc miserunt hic
quter desribitur mil
tans gentū humilis
2. 2. subdit holofernes

dura dicitur i tunc descendit
 Circa p̄m̄ dicitur tunc miserunt
 legatos vniuersis orbis et promi-
 nant reges ad euandendū maiora
 mala q̄ p̄b̄ditur melius ē om̄
 r̄ minus malū nobis q̄ quide maḡ
 malū comparat ad manus hab̄
 rationē boni et eligibilis vt ar-
 tuetes p̄nam nabucho^{or} quā
 molentes t̄n̄ in t̄m̄ n̄o q̄p̄i sui
 tutib̄ n̄c dampna parant r̄ ma-
 iora dampna p̄sum̄ q̄m̄ quā
 quam sit p̄uic̄ quā seruitus ē
 mors ciuilib̄ que ē mors p̄m̄ q̄
 tanta p̄pter quod ē maḡ malū q̄
 sit mors corporalis que ē mors sim-
 pliciter Om̄s aut̄m̄ n̄c r̄ om̄a
 exordia bona et etiam corpora p̄m̄
 in obediencia tua ¶ Tunc descendit
 hic t̄m̄ describit holofernis d̄ia
 d̄n̄o et patet h̄c exceptis aliquis
 que transierunt Assumpsit p̄
 auxilio viros fortes ad reintegrādi
 m̄er̄ corp̄ qui desuo ex̄itu mortui
 erant et etia ad fortificandū suū
 ex̄itu ex̄erent obuiam r̄ in signū
 reuolūte ex̄ap̄etes en̄ in corom̄
 in plurali in signū multiplicis
 uictor̄ et lampadibus a luc̄ribus
 ducentos choros in signū leticie
 quā uis cet̄ magis facta quā uer̄
 nec tamē ostra faceret ad imp̄c̄n̄
 dū eius inuidencia ferocitatem
 p̄ctoib̄ eius mitigāe potuit ad
 plēnū Nam et ciuitates corp̄ de-
 struxit miras in d̄pendo Post-
 quā receptus fuit pacifice et

lucas corp̄ ex̄cidit in quibus voca-
 bat uoluit Et subditur r̄cō a d̄e
 preceperat om̄i alle nabuchodono
 for rex n̄c uolebat em̄ p̄m̄ d̄m̄
 honore arripe mirra eleuatus sup̄
 bia p̄pter q̄ d̄c iudicio iusto perdidit
 regnū p̄ose et sua p̄p̄itate Alle em̄
 qui sibi successit p̄m̄ latinos fuit
 darius filius uytastis alienū agens
 suo Qū hebreos uō fuit assuerus
 qui similiter p̄m̄ eos nō fuit destr̄-
 pe regnā q̄ d̄ctū in sup̄ioribus sum̄ se-
 curus p̄ertansione aut̄ suam p̄
 bal Etat em̄ p̄ria in plūibus domi-
 nis diuisa et p̄dit ali r̄ mansit
 Sicut d̄ctū p̄mo Sedestis incedes
 t̄p̄e multo r̄ mansit p̄ Per triginta
 dies Plures em̄ tim̄e sui ex̄itu
 disperse fiant ad capiendū et spoli-
 andū loca parua et fortalia in quib̄
 nō erat accessū totū ex̄itu t̄n̄ere
 ¶ Tunc audientes **Cap. viii.**
 postquā descripta ē occasio
 p̄secutionis gentū plūm̄
 gnaliter hic aut̄ p̄m̄ occasio
 p̄sequedi filios isrl̄ specialiter q̄
 fuit quā filij isrl̄ sicut r̄cō cū nō
 solū non receperunt sed magis ad
 resistendū se p̄pararunt Et d̄ndi
 m̄d̄ias partes quā p̄mo ponitur
 h̄nc̄ resistencie causa Qū p̄m̄ fac-
 d̄tis circa hoc diligencia a sacerdos
 ¶ Circa p̄m̄ d̄ tunc audientes filij
 isrl̄ her̄ p̄ ferocitate holofernis
 qui habitabant in terra uida alle em̄
 qui redierant decipiuntate labilo-
 mica habitabant in ar̄m̄ et circa ti-
 muenit ualde a face eius p̄pter

magnitudinem et fortitudine sui ex-
trahebat ne hoc fuerit templum et templo domi-
noplus enim timebant de destructione domini cul-
tus quod de quibus corporibus videntur
tamen ea quod dicitur hic habundans
denotat ut predictum est mandatum apud
templum nichoatum dimitte ut hinc pro
esdre iij. Ita quod templum non fuit edifi-
catum nisi ad appuducos hominis super
terram usque ad septimum annum datus in quo fuit
opus resumptum ut hinc primo esdre
v. et aggei primo capitulo quod fuit postea
per quadraginta annos et amplius
Similiter civitas non fuit reedifi-
cata usque ad adventum necemie quod fuit
etiam postea Et non non videtur verum
quod dicitur hic de templo et civitate utrum
Similiter primo esdre iij. dicitur quod filii
israhel ad mandatum regis dimiserunt edi-
ficium templi propter quod non ardeat
probabile quod audeant resistere eius ex-
tremi nec hinc apud eos. Et tamen
ad hoc dicitur quod licet templum non esset re-
dificatum nec etiam civitas utrum tamen
iudei de captivitate babilonica rever-
tentes exierunt ibi altare holocausti
tempore ad immolandum domino mane et usque
fundavit etiam templum et exer-
citium in super terram usque ad appu-
ducum ut hinc primo esdre vi. et hoc
vocatur hic templum domini eo quod abifi-
ebant oblationes deo rebus. Similiter
licet in civitate utrum non essent
redificati nec etiam edificia in domo to-
minime tamen erant a facta aliqua hi-
tacula pro sacerdotibus et ministris
et aliis volentibus ibi habitare ex

deuotio et hoc vocatur utrum Et
licet iudei reversi de babilone
cessasset edificare templum ad cambi-
sis regis mandatum tamen magis vo-
luit se mortis exponere pro illo quam quod
destrueretur domus cultus ab eis re-
suptus Et simile legitur in libris
marchabearum de mathathia et filiis
eius qui licet vellent punire antiocho
regi tamen se resistere eo quod volebat
destruere cultum dei Et similiter iose-
phus libro de iudicio bello refert quod
iulius hircanus iudea magis elegit
moritur quam quod in templo parceret statum
imperatoris Gaii Et miserunt in eos
samalaz hinc non accipit quod sa-
maia prope civitatem metropoli et
locis sibi quibus in quibus habitant
gentes de regno assirorum sed pro-
partibus remotis in regno accom-
tribus in quibus habitant iudei a-
liqui sicut dicitur fuit supra capitulo primo
Et occupavit omnes vias mon-
tium ut facilius impediunt et
munitis in dederunt civitas suas a-
loca in munita et congregavit in
metra in pugnare ut de
apud vici possent in obsidione
Non enim habent etiam qui con-
tra assiros exire possent in am-
piti Sacerdotes etiam hinc cum
describitur circa resistencia hanc
simi sacerdotis diligencia et pro
scripto ad alio in tunc dicitur in
primo sacerdos etiam dicitur in alio
dicitur quod iste fuit simi sacerdos
successit alio filio iosephus sed hoc

no pt stas cu precedebus sa q
 her hystoria conuict tompe cambi-
 sis cur conuict conet adactibus qua
 ihesus filius ioseph cu pimus redijt
 debabilone ut hr pmo qdce ij et in et
 fuit pmo sacerdos toto tempore cambi-
 sis usq ad tempus darii sub quo confirma-
 tid e pdm regim templu ut patet
 garchaic iij et ro qdce die qdce e
 hachim fuit adem cu dicto ihu et fit
 binomis sicut et multi alij vel qdce
 elachim fuit alius sacerdos sub pu-
 mo sacerdotate constitutus ad her a-
 genda vel qdce hystoria quidam non to-
 tigit tpe cambisis sed per magnitudpe
 paca pmi em uideat melius et ma-
 gis conpomi pcedebus Scipit ad
Amisod ip ut obtineret astensu
 montu per quos uia ee poterat ad
 uclm qua sicut dictu e supra plus
 tuebant dedestrucoe dmi cultus
 qua de pnyb corpibus et clamauit
 omib plis ad dnm fecit em pmo
 q potuit pdm uiam hnam ne tep-
 taret dea et residuo qd facte no po-
 terat deo precibus comendabat et
 humiliant aas suas Sicut dicit
et xxxij Oro humilians semiles
 penetrabit et infantes prostrant
 contra faciem templi dmi ut respi-
 cet ad eos in nocentia et uideat opa
 uenit alia sicut alij ostiu ante
 obstrahitur pnis in signu afflictio
 et uoxes corp indiuisione per rap-
 toru uolentiam et simeta corp
 loca dmi cultus impollutoz excedo
 abi per gentiles qdolatam ¶ Tunc
elachim hit gnter pmit huius

elachim diligentia uerbo et fto
 ad dr emiuit amez isrl ut expn-
 tia sua et uerba pmo magis exatret
 pmi qua polo scripto et sicut qm
 dno exaudiet pces uias si manetes
 permanserit ¶ Nam oro que e
pia ppe et perseverans semper ex-
 audiret aremoeb qdote moisi
 her hystoria hr exodi xvij ¶ Abide
tumq leuaret moyses manus ¶ vin-
tebat ostel si aut paululu remp
 set supabat amaleth et subditur
 abidem et factu e ut non lassare
 manus eius usq ad occasu solis fu-
 gauit qd ad huc amaleth et pmi
 eius in ore gladij recta parant
 usq ¶ Holocauista offerrebant dno
 ptemet alij et hoc exodus in
 signu afflictiois et humiliatiois
 sacrificiu aut ante quod e cultus
 tra non e licit offerre nisi in debis
 uestimentis ppter reuerentia sacra-
 ti ¶ Sacrificiu uo uctis legib no e
 tante reuerentia quia erat tantu
 figurale recta patet Cap. V.
D ¶ Uniatu qd e postquam de
 scripta e persequens spe-
 cialis occasio filioz isrl
 conter destrubitur ipa pces
 Circa qua pmo ponitur e dlofer-
 ms iniquificio ¶ Lo actior respansio
 abitur actior ¶ Lo affirmatio indig-
 natio a et factu Circa pmi dr
¶ Uniatu qd e dloferm per hoc ex-
 ploratoe suos ad hoc missus ex-
 arsit in iracundia ¶ Nam ex super-
 bia credebat qd nullus audet moui
 ad respondendu sibi ¶ Potauit qd oes

gis militis h[ic] a principio exodi usq[ue]
 ad xii[um] capitulum Cumq[ue] excisissent
 eos H[ic] p[ro]p[ter] descriptur hebreor[um]
 progressus q[ua]nto admirabile exiit
 de egypto t[ame]n dicit[ur] t[ame]n excisissent eos
 egypti t[ame]n mortis compulsi ex
 odi xii[um] et t[ame]n vellent eos cape ad
 sud p[ro]p[ter] reuocac[ion]e exodi xiiii[um] fugi
 entibus h[ic] deus celi apperuit
 et hoc totu[m] h[ic] exodi xiiii[um] egressi
 e[ra]t mare rubru[m] deserta p[ro]p[ter] amon
 occupant[ur] contrariu[m] videtur exodi
 xv[um] ubi dicitur tulit aut[em] moyses isrl[em]
 de mai[us] rubro et egressi sunt in de
 serto sinai[um] Dicendu[m] q[uo]d h[ic] breui[us]
 reperitur hec hystoria exodus filior[um]
 isrl[em] de egypto p[ro]p[ter] quod no[n] exprimit
 hic omnia loca sed solu[m] notabilia me
 que mons sinai[us] e[st] ad que[m] p[ro]p[ter] fo
 debat in quibus m[ul]tis ho[m]i[n]u[m] potuit
 hitac[us] p[ro]p[ter] locor[um] p[ro]p[ter] q[uo]d loq[ui]
 hic de hitac[us] in ciuitate uel ulla
 Pastores em[er]t aliqui potant a gre
 gem pasto[rum] sicut legitur de moyse
 exodi iij[um] Allic fontes amai obduco
 rati sunt eis exodi xv[um] et p[ro]p[ter] amos
 vlt[imo] anno na[us] de celo conseruati sunt
Vbiq[ue] h[ic] t[ame]n descriptur
 hebreor[um] virtus que no[n] erat ab
 hominibus sed ex p[ro]p[ter] d[omi]ni p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] dicitur Vbiq[ue] ingressi sunt
 p[ro]p[ter] archu[m] isrl[em] licet em[er]t pugnanac[us]
 cu[m] amaleth in armis et cu[m] alijs sep
 tem gentibus quas expulerit de
 tra p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] t[ame]n no[n] habuerit
 victoriam p[ro]p[ter] arma sed virtute di
 na In et amaleth p[ro]p[ter] moysi
 fuit debellatus ut dictu[m] e[st] capitulo

predeti et in pugna rosie contra re
 ges thanaan lapides grandes interfe
 cerunt aduersarios et sol p[ro]p[ter] in mo
 bilis p[ro]p[ter] omnis diei rosie x[um] duosq[ue]
 t[ame]n aut[em] p[ro]p[ter] ap[er]m d[omi]ni m[ul]ta p[ro]p[ter]
 exderu[m] libror[um] et iudicium et iij[um] regu[m]
 domq[ue] thanaan regem et rebu[m] p[ro]p[ter]
 h[ic] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] agrie xii[um] Nam ante hos
 annos isrl[em] s[ed] t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n
 et captiuitatis facta sub sedechia est
 m[ul]ta sunt p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] reges assyrior[um] et
 egypti ut patet iij[um] regu[m] et plurimu[m]
 corp[us] captiuu[m] ducti sunt p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] the
 glathalazar iij[um] regu[m] xv[um] Q[uo]d per
 salmasar iij[um] regu[m] xvii[um] Et hoc q[ua]ntu[m]
 ad regnu[m] isrl[em] q[ua]ntu[m] us ad regnu[m] uida
 per regem babilonis p[ro]p[ter] t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n
 m[ul]ta filij rosie Q[uo]d t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n filij ei[us]
 sui regu[m] xxii[um] Q[uo]d t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n sedechie iiii[um]
 regu[m] xxv[um] Nup[er] aut[em] reuersi ad d[omi]ni
 isrl[em] s[ed] t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n
 redonidi Et ascendit in montana
 a iudea q[ue] e[st] montuosa **N**um[er] ex
 go Narrata uideo hystoria h[ic] t[ame]n
 actior concludit m[ul]ta dicitur ne
 ergo d[omi]ni m[ul]ta ad hoc em[er]t p[ro]p[ter] dicta
 narraude ut holofornes se sicut no[n]
 posse filios isrl[em] cape nisi p[ro]p[ter] of
 fensam dei sui et patet h[ic] **E**t factu[m] e[st]
 Postqua[m] positi zachar
 responsio h[ic] q[ua]ntu[m] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] assyrior[um]
 indignaco[n]e et p[ro]p[ter] q[ua]ntu[m] ad dices ex
 t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n
 ca[us]a vj[um] Et t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n
 cu[m] cessasset loqui isrl[em] q[ua]ntu[m] sunt o[mn]i
 magnates holofornis ex fine sue
 narraconis in qua concludit eos
 non posse iudeos virtute debellat

affa et patet s^ma usqⁱ Ut exgo
agnoscat achior qm uallit nos
a falsis uerbis decipe nos intendit
Ut stant omes gentes qm nabuch
odonozor deus h^ce e Non dicit deq
celi sed t^re Videtur em aliud ex
cois fuisse qui dicebant diuinam
pudenciam ad celestia se tantu ex
tende Qm q dicitur Job xxij Circa
cardines celi per ambulat nec ma
considerat hoc aut nome deus
impositu fuit apudenciam reru et
gubernatoe et no deu celi h^ce dice
bant cuius regimen ad plia h^ca
se extendit Antero no regis na
buchodonozor et sui exatus erat
omoz terram suu subugare domnio
ut dicitur e supra cao p^rdo ppter q
asus denominabat^r deus terre

Hactū ē autem **Cap. VI**
Hic contor describitur in
dignato olofernis et pmo
uerbis muriois Qo fact^r
i^rtur olofernis Circa p^rmo patet
litta usqⁱ i^r Cunt gladius milicie
mee exquo uidetur q intendebat
eu interfice pluribus plagis et mi
ciatibus ut exprimitur in fra cao
cao tur apm achior diuisis uerbis
supplicis mure no non dicit mi
litis sed milicie quia intendebat
militu ludibrio eu exponere por
ro si pphena tua ueram estimas
n^re non fuit miru si achior tue
timuit tu quia inter eos erat sic
agnus inter lupos tu quia licet
firmiter tenet deu hebreos pos
se defende tu nestiebant se eu

offendissent uel non ppter quod
hor inquit conspuat cetera pa
tent **H**ic olofernis h^ce cont^r
ostenditur eius indignatio factis
et pmo achior hebreis tradendo
Qo esse crudeliter in uadendo sic
dixit indignatus Q^m inuipit
cao vii p^rmo diuiditur in tres q
p^rmo describitur achior traditio Qo
traditio disquisitio i^r t^riqⁱ vniuersa
ma pars patet usqⁱ i^r exierit con
cos fundabularis et dicitur asunda
et bale grece q e p^rterito qua tu
funda p^rterito lapides quoz ritus
grauis sunt maxie quando des
cendit asupioribus partibus illi
aut dicitentes a^re Volentes se ex
pedire de achior tu tali t^rime se
nitate quad no posset manna
hebreos effige **H** Porro h^c
cont^r ponitur traditio disquisitio tu
subditur qm modus qⁱli alio tra
tuentes per ructati sunt n^re mi
rabamur em de tali ligatoe ipius
tamqua docere in solita quidibus
illis alit erant p^rincipes r^ronias
n^re hoc interponitur quia cora
eis p^rincipaliter adductus fuit achior
Et subditur achior responsio tu
dicit dixit achior n^re et patet tra
usqⁱ i^r ppter hoc q dixisset deus
celi redemptor corp^r non em t^re
debant dei celi prouidenciam ad h^c
in h^cora se extende ut e p^reditu
nec per t^rone eius defensione
Comqⁱ amissa h^ce cont^r descri
bitur interrogati consplacio et

pmo per orone deuotam cu dicit
 dnm pntu tendit in faciem hu-
 militer et deuote deprecantes ut
 deos libaret eos cu ipso achor de
 manibus holofernis Respicit ad
 humilitatem matris qui non confi-
 dimus demis meritis uel uirtute sed
 deua bonitate et faciem sanctoru
 tuoru attendo scilicet abraham isaac
 et iacob et alioru sanctoru patru
 ut eorum misericordiam Oratione pntu
 completa complati sunt achor in
 fine orois dimitus confortati Ma-
 melior e finis orois qua pntu
 ca vii Deus patru matris uirtu-
 tutem predicasti assitit m-
 rando spe remunerator e dabit
 hanc misericordiam et hoc dicitur
 confidentes dedimo auxilio ¶
 Cui uero hic conter ad consolatur
 achor ei cum ipis hitatione offen-
 do liberam dicens cu uero dicitur
 me dedit hanc libatione seruis suis
 et nos libavit de manibus holof-
 ernis sit et tunc melius deus in
 medio mri ut sic placuit et pntu
 rpius ritid et legem moysi uel no
 accipias Non om gentiles tenebat
 ad legem moysi sed suffiebat
 eis ad salute crede vno deo re-
 muneratore bonoru scdm consiliu
 voluntatis sue vñ dicit hebrei xi
 Accedete ad deo oportet crede
 qua e et inquirentibus se remun-
 nerator sit et in hoc articulo si-
 dei implicite continent Salus
 aut erat achor quauis eet gen-

tilis ut satis patet ex predicto
 Tunc oras hic conter consolatur ach-
 ior cenam honorabile ei faciendo cu
 dicitur tunc oras qui pntu erat pntu
 ut predictu e suscepit ad mdomo sua
 qui erat honorabilior ceteris Et vo-
 tatis omnibus spiritibus ut cena magis
 eet honorabilis refecerunt scilicet achor
 et se ipos ad natiue susceptione pntu
 cu conuocatus omnes spiritus a sacer-
 dotibus mtra etiam orantibus licet em-
 eet omnia templu in rhu in quo
 licitum erat offerri sacrificiu tamen
 in pntu civitatibus erant sma-
 goge in quibus conuocatur pntu
 adorandus et audiondus dei uerbu

Olofernes **Cap. viii.**
 aut hic conter describit
 olofernis indignaco qntu
 asil' crudeliter persequendo vbi po-
 ponit superba oppugnaco uerbis
 Quid dura coartaco pntu d porro holo-
 fernes Quid pauca obmurgatio pleb-
 a tunc adoziam Quid indiscreta
 conuencio duab' et ad fangati
 Circa pntu dicit holo fernes aut
 alia die et mtra sermo traditiois ach-
 ior ut ritius amplect crudelitatem q
 dixit Precepit civitatibus suis ut
 ondet magnitudine sue pntis
 cetera patent usq' et uenit per
 trepidioe maritibus et concanitate
 ipius pntis filij aut usq' ut
 uiderit multitudie tanta et sic
 armata pstramine se sup tramhu-
 milu et deuote petentes dimitte
 alud Et assumeret arma bellica
 ne omittentes q face potant

humana uia deū tempore uiderent
¶ Porro olofernes hic contra pō
ditur coartatus sitis tū dicitur porro
holofernes tū arduerit per gūm
civitatis reperit q̄ fons qui fluebat
aque ductū illoq̄ a. existentia in be
thulia a parte australi extra civitate
dirigit s̄ ansid suū erat om̄ fons
ille extra civitatem per aque ductū
fluebat aqua intra civitate et mi
di precepit aque ductū ut aqua deti
naret alibi ex quibus factum uidebā
haurire p̄pter timore assinoꝝ exis
tentū in obsidione sed filii amon
et moab q̄ sicm̄ odiebāt iudeos ut
pater ex libris iudicū et regū q̄
dederunt contra eos consiliū filii asaf
non in lancea neq̄ in sagitta confi
dunt q̄ dicit non hnt arma neq̄
spatū preliandi p̄pter quod non
uenient contra nos manū dicit
si ponantur custodes faneū molent
sui uel ad se reddendū erunt campū
si et placuerit Hec uerba tōm holofne
quia uidebant sibi utilia et cetera pa
tent usq̄ i. Ita ut non eet intra ci
uitatem unde faciaronum uel ama
de siquilibz bibet pro sua uolūate
Verūtamē aque potant sufficē per
quinq̄ dies p̄ans maria necessitate
p̄pter quod talis timor fuit potus
ut h̄t in fra eodem ca. **¶** Tunc adozi
am Hic q̄ntor ponitur querulosa min
nitate plebis dicentis adoziam p̄si
cipem civitatis iudice. Hic m̄ nos
n̄ mulatudo om̄ afflicta s̄ti uolebat
q̄ civitas reddet q̄ ozas et sacerdo

impediabant p̄pter q̄ multitudine
oziam p̄cipem ad dñm iudicū ad
uorabat impunitis subbie defen
sione civitatis Qdeo subditur Et
p̄pter hec et p̄pter talem rebelli
one uendidit nos deus in ma
nibus eoz et totaliter tradidit
subtrahendo nobis suū auxiliū
q̄ subditur civitatis traditio tū
dicit Et nūc congregate om̄nes
n̄ Et subditur huius traditio
ratio tū dicit melius ē em̄ r̄a
m̄q̄ malū quod comparū ad ma
ius malū h̄t rationē boni Conter
tam̄ hodie celū et terrā et r̄a
te et sacerdotes adducim̄ testi
monio q̄ inique agitū nisi tra
datis civitate tū sit m̄q̄ malū
qui uolunt nos a. p̄mit am
p̄ta n̄ra cetera patet usq̄ i. Tu
quia pius es miserē m̄ et m̄tio
flagello condica iniquitates n̄ras
et flagella nos q̄ntū ē planū dī
tamē nō tradam̄ in manibz n̄fi
delū Et simili mō dauid p̄cedit
ad eo flagellatū quā ab hominibz
20 regū xxxiii q̄ntū uolūdit
tū uidetur processisse a sacerdo
tibus et aliq̄ ab aliquibus uisibz
magis timetibus dedesturte
dñm cultus quā de p̄ns conp̄ibz
¶ Et ad fatigati Hic ultimo
ponitur in discreta conuentione di
tis qui p̄misit civitate reddē m̄
si in fra quinq̄ dies ueniret eis
auxiliū et patet littā ex dicto

Sciendi q' h'ec iste quis h' fecerit diffen-
do traditioe autius et inducendo ad ex-
pertatione diem misericordie tame' pre-
figendo t'minu' quia dicit male fecit q'
q' reprehenditur capitulo sequenti ut uideat

At factu' e' **Cap. viii.**

Postquam supra descripta e' filioz
isrl' persecutio hic cont'er deseri-
bitur corp' lib'as que facta e' p' manu' au-
diti que interfecit oloferne et io sic pro-
cedit quia p'mo ponitur quus uidit ml-
tiplex uirtus 1° oloferne capis cao
ax d' cum p'mississet 3° fuga sui c'ri-
tus cao q'iu' p'ma diuiditur merces qua
p'mo uidit inducit p'm ad spem d'ne
misericordie 2° se munit armis armis cu-
diatur p'porro holofernes cao ax 3°
se exponit p'ulo mortis cao a p'ma
indiat quia p'mo desribitur eius tam-
pato uirtuosa 2° locus eius graui-
osa d' heratay cu' audisset Circa p'm
p'mittit' eiusdem h'ma' parental' ad
diatur que erat filia merai filij ador-
ac' q' facit ad comedatone' uidit' ma-
asti sunt mobiles gene' et modus no-
bilis aq'ibus uidit' non de gen'auit
p'm melius p'ferat 2° p'bidit' staty
eius tamigalis cu' dicit et ore eius
fuit manasse 3° status uidualis
cu' dicit erat aut' uidit' iudua nam
annis tribus et m'ibus sex exquo
patet eius continentia quia cu' cet' ad
huc satis uiuom' transire uoluit ad
p'ca nota Et in sup'ioribus domus sue
fecit sibi cubitulu' ac' ut sic apertu'
hom' et colloquia melius declinaret
et liberius orom' vacaret Et h'us

super h'mbos suos cilium reuolabat
Ad responsione' concupiscentie carnalis
Pauitas em' oretus et ap'itas uesti-
tis sunt custodes castitatis Et aut'
eleganti aspectu' nimis cui ore suus
reliquerat diuitias multas ex hoc
patet oretus sue castitatis quia nec
p'ulchritudo corp' nec copia diuitiaz
que sunt fomenta libidinis pertrax-
unt eam ad p'cas imp'ias recta pa-
tent **H**ec ataq' hic cont'er ponit
eius locos graui' et p'mo ponit h'ma'
locutione' actus 2° eius effectus i' et
dixit illi Circa p'mi uerbo suo re-
darguitur dicta p'neris q' p'mo re-
p'entur cu' dicit Hec ataq' cu' audi-
isset q'm o'ias p'mississet ac' 2° pro
sacerdotibus mittitur cu' dicit' misit
ad p'ros ac' q'ant' no' uir ad cas
non fuit ex defectu humilitatis sed
ex celo castitatis et honestatis uidi-
alis quo refugiebat per uicos dis-
re et in palaz totam homibz appare'
2° e' hoc uerbu' in quo respondit o'ias
ac' ex hoc uidetur q' non erat ubi q'
loquitur de co' q' de absente Verita-
me' super exent' aliqua' unde rece-
dent sacerdotes ut patet in p'm' cao
cao **E**t etia' dicit q' ap'ncipio fuit
i' Veritame' iudith dicit sermo-
ne' ad sacerdotes q' magis culpabiles
Nam ex illo consensu' sequebat' de-
struere d'ni cultus ut statim dicit'
p'quo sacerdotes debebant magis
relax' qua' p'ncipes Et qui estis uos
qui temptatis d'ni ac' **Q**u' inteller-
tu' h'ma' sciend' **Q**u' ex captione'

allius civitatis patebat qua aditum et
persequens destruito dicitur cultus propter
debent civitatem illam quam dicitur pas-
sent defendere etiam in maxima afflic-
tione nisi super hoc habent mandatum
dicitur per verbum prophete sicut quomodo
consulebat redditione civitatis regi ba-
bilome sic aut non erat in proposito quod
quod peccantur presigentes redditionis
timore Si aut dicitur quod christum ali-
quid sine peccato sic presiguit timore
redditionis alius castri saracenorum
Dicitur quod non est simile Nam ex
hoc non sequitur generalis cessatio sacri-
ficij etiam quod offerri potest ubique Sa-
crificium vero veteris legis offerri non po-
tuit extra artem nisi ex speciale dispo-
sitione divina Sicut legitur helias in
monte carmeli sacrificasse in regno et
omnino quod in presignione pre-
dicta erat quedam temptatio divina
in quantum per hoc volebant experiri
effortu auxilij domini Quod subditur non
est ille qui misericordiam provocat
Sed quia pariter est Hic vero verbum
videtur inducit ad primam salutarem
allegando primo dei pacem cum dicit
sed quia pariter est Non enim quod ho-
sit deus committitur Quod enim homo
committit statim adimplet conat
quod potest Deus autem aliquando co-
mmittitur quod in se non potest intendit
Sicut Ione in dicit ad hoc extra di-
ces et minime subditur quia preveni-
debat penitentiam quod tamen deus non
nitendebat facere quia providebat
primam misericordiam ex qua pariter
est et hoc est quod tales committentes pro

sumitur non secundum ordinem divine
presignitione quia in mutabilis est sed
secundum exigentiam demeritorum que est mu-
tabilis et sic in misericordiam Et hoc hu-
miliem illi animis malis et non tem-
tu corpora ut secundum voluntate suam
sic faciat nobiscum Confidebat enim
videtur quod ex humilitate ipsi negotium
verteretur in oppositum sicut dicitur
deliberatione misericordiam et hinc confide-
rie causa subditur cum dicitur Quod non
peccati sumus peccati propter misericordiam qui
derelinquorur domini per multiplex
idolatriam ut patet in regno et
sicut palium credimus enim captivitas
babylonice non legitur ipsius ido-
latrasse nisi aliqui pauci tempore antiochi
epiphani et ad hoc timore mortis
Et hic Hic tamen videtur indu-
cit ipsam ad confidentiam et hoc per
sacerdotes qui erant ipsi ductores
Quod dicitur ex nobis pendet anima illorum
quod ad finitatem in bono Cordacorum
exigite ut memores sint quia tempta-
ti sunt presignitione ut probarentur
et ut eos pariter declararet ad
mitum apostolorum et exemplum aliorum Et
inducit ad hoc exemplum abraham
qui temptatus fuit in filij amola-
tione et isaac qui ad omnem immo-
lacionem se obtulit voluntarie Sicut
declaratum fuit in xxii Genesim quod
fugiens persecutione esau iit in
mezopotomiam Illi autem qui temp-
tationes non suscipiunt nec ex tim-
ore sunt ab extrematore Nisi quod
Vbi dicitur quod ignis devoravit col-
timam partem castrorum propter mur-

q̄ simpliciter fuit de tribu symeon ex
parte patris et matris quia mulieres nō
debent coniungi cum aliis tribus
Nū̄ xxxvi Nec alle ruben ad quem
reducit genealogia iudith cas̄ p̄cep-
denti uidetur fuisse ruben patriarche
Nam abidā filij symeon filij ruben
Benefid̄ vero x̄vi et paralȳ v̄
nominantur filij ruben non patitur
aliquis q̄ qui uocetur symeon Item
quia plures genealogiā uidentur fuisse
inter ruben et iudith quā ponan-
t̄ p̄cedi Nam a natiuitate usq̄
usq̄ ad exitū de egipto fuerunt anni
quadringenti ut dictū fuit ḡn̄ x̄v
Item ab exitu de egipto usq̄ ad fū-
dationē templi per salomonem flux-
erunt anni c̄ lxxiiī c̄xx̄
Et inde usq̄ ad eius destructionē per
nabuchadanosor fluxerunt anni c̄
x̄ s̄c̄dm̄ hebreos et possit p̄hai per
temporā regit̄ qui regnauit ante
salomonē usq̄ ad undecimū annū
sedechie in quo fuit templū destruc-
tū s̄c̄d̄ p̄pter p̄cipitatem o m̄it̄
Inde octo et inde octo usq̄ ad exiliū
s̄c̄dm̄ sub quo tangit̄ h̄storia iudith
ut dictū ē supra in p̄ncipio huius li-
bri In h̄m̄i uero p̄dicti simul uir-
ti sūt mille trecenti lxxv̄ī annis
ap̄ter subtrahē annos c̄xx̄ et
octo qui fuerunt usq̄ ad na-
tuitatem ruben Nam anno lx̄ asa-
ar nati sunt iacob et esau ḡn̄ xv̄
Qua uero anno lx̄ c̄atis sue duas
uxores accepit ḡn̄ xxvī et percon-
cepit iacob tū quadragenariis
fuit quia cito post de uoluntate pa-

renti iuit ad laban am̄itū suū
ḡn̄ xxv̄i Et perconcepit iacob Vbi cō-
plens septem annis suo seruitutis ac-
cepit iuam uxorem huius p̄mogeni-
tū fuit ruben et sic iacob uidetur fuisse
et lxx̄ annos uel t̄ter in nati-
uitate ruben Quia a natiuitate
suar usq̄ ad natiuitate ruben fuerunt
anni centū et octo uel aratez quibus
subtrahit̄ de m̄is annis supra p̄t̄o
remanēt anni mille ducenti sexagi-
ta qui faciūt triginta genealogiā Et
amplius hominē illius temporis ge-
nerabant̄ existentes quadraginta
annis et m̄is temporis Hoc etiā
patet p̄ genealogiam saluatoris
p̄mo Vbi abraham qui genuit us-
q̄ ad transfugationē babilonis po-
nitur generatōes p̄ una ut abidē
ostensū fuit Et iterū a transfuga-
tōe babilonis usq̄ ad tempus carili-
s̄c̄dm̄ sub quo tangit̄ h̄storia iudith flux-
erunt anni lxxv̄ī Et patet ex p̄-
dicto qui bene faciūt duas genealogiā
Et sic patet q̄ alle ruben patriarche
~~plus iacob~~ ad quem soluitur gene-
alogia iudith non fuit ruben patri-
archa filius iacob p̄ter q̄ dictū
quod fuit filius eiusdem nominis de
tribu symeon ad quem respicit̄ ge-
nealogia iudith eo q̄ fuit nulla tri-
bui uir notabilis Qui dedit̄ ali gl̄a-
dū in defensione alienigenarū Et
accipitur hic defensio q̄ submittit̄
quolenti oppressione d̄m̄e filie
iacob in qua quidem occisus symeo
fuit p̄ncipalis Genes̄ xxxiiī

Potest etiam hic accipi defensio
 que quia gentiles de alijs civitatibus
 iniquis non sunt nisi persequi ra-
 rob et filios eius recedentes fuit
 adeo ex facto simon et fratru suorum
 qm xxxv qui zelantur zelu tui ho
 videtur falsu nam iacob reprehendit
 factu illud tanquam malu Genex
 xiiii et similitur qm alix dicit
 simon et leui fratres iacob iniqui
 bellantia ut ut expositu fuit abide
 Dicendum q in illo facto fuit duo
 scilicet zelus vltimandi scriptu et illud
 fuit iustu et iustu quia non habet
 iudicem qui velle factu punire
 tuus actor erat pnceps civitatis
 et populus eius factor et sic loquitur
 hic uidith Aliud q fuit q fuit mag
 vltimandi qui fuit malus et pndi-
 torius iniquu filij iacob frater
 pactu hinc tu scilicet et sic re-
 phendit illud iacob Tu em fecisti p-
 ora mcccatoe mundi et illa post
 illa cogitasti non sit intelligendo
 q sit prius et postius mcccatoe
 dei que mcccatur meo cccitati sed
 in rebus factis quaru alie sunt pos-
 teriores alijs ¶ Respicit etiam hic
 allegatur scdm exultaco dicit facta
 q submersio egyptoz tu dicit Re-
 spice ordo et iusticie castra egyptoz
 meo ipd pundo sicut tu castru
 egyptoz dignatus es of exodi xiiii
 Respicit dno super castra egyptoz
 per colupnam nubis et ignis
 interfecit centu egyptoz Et tene-
 bre fatigavit eos exodi xiiii Est

nubes tenebrosa ex parte egyptoz et
 alluans noctem ex parte hebreoz im-
 pediens egyptoz ne possent accede ad
 hebreos tenuit pedes eoz abissus a
 maus fundus eoz submersione a m-
 contis r fustibus ad pugnandu dispo-
 sitis ¶ Et nesciuit quia tu ipse es deus
 me qui contels bella abimio r aban-
 tiquis spiritibus sicut patet de amaleth
 contra filios isrl pugnate exodi xvii
 et de og rege basan et scon rege amor-
 reoz nunci xxi ¶ De regibus cont-
 asie pugnatis qofue x et impludij
 alijs locis ¶ Ergo brachiu Hic pom-
 terau abuidith allegatur scilicet dispreto
 dmi cultus cuius observaco erat tunc
 nec deo Ideo dicit ergo brachiu tuu
 r potentia tua sicut abimio r aberi-
 tiu filioz isrl de egypto ut predictu
 et allude virtute tua eoz r psterne
 qui pmittit se violare sancta tua ¶
 om pmissit nabuchodonozor regi
 ut ipse plus nominaretur deus nra
 ut dicitur of supra cao iij fac dno
 ut gladio qro superbia eius amputet
 r caput obferens deus pte totus
 exitus glabatur ¶ Videtur h' pph-
 tic loqui quia sic factu fuit pcedit
 videbitur cao xiiii Capiatu liques
 sculoz suoz in me r sic capiat in
 aspectu mee pulchritudo quia fiam
 ei sicut famulus q possim cu ugu-
 lare ¶ Et peritias cu labijs caritatis
 mee r ex verbis meis dulcibus et
 amore pcedentib ¶ Ad intellectu huius
 et etia sequenti sciendu q dicitur
 aliqui q in uidith duo fuit scilicet asser-
 tio magna ad liberandu populu

ex

De manu holofernis et istud fuit
licitum et sanctum. Aliud q̄ ex hac
affectu scitum ē s̄ ex tunc huius
affectu in qua petiuit et fecit et
dixit aliqua allia et sic petiuit ar-
dorom libidinis extitit in holoferne
et ad hoc ornauit se et plura mon-
dacia dixit in sequentibus holofern
et suis satellitibus. Propter p̄m̄ t̄m̄
commendatur in scriptura et eius orō
fuit ex audita et pulchritudo eius di-
mitus augmentata. Sic exodi primo ob-
stetutes commendat de bona affecti-
one qua hūerit ad parandum p̄m̄
hebraeus. Non aut̄ demendatio q̄
tante ad hoc dixit se ex tunc r̄i-
sando. Alij uō dicit q̄ nō peccauit
indicta orōne nec in sui comparate
comparatōe nec etiā in uerbis que
videntur mendacia in sequentibus.
Dicit em̄ q̄ iudith aliud intende-
bat aliud p̄uidebat. Intendebat
em̄ sic gratia fieri oloferni ut t̄i co-
posset eō familiarit̄ admittit̄ p̄m̄
dū p̄m̄ q̄ erat licitū et bonū
t̄i eēt dei aduersarius ut patet ex
precedentibus. Sed p̄uidebat amo-
tom olofernis allucitō circa se nō
tamē p̄ter hoc debebat bonū p̄-
ditū dimitte s̄ nec deus dimit-
tit peccatorom punire licet pro-
uideat ap̄m̄ ex hoc detorū sicut
patet de pharaone que p̄uidebat
ex flagellis indurū. Et hoc noniū
videtur. Nam cad̄ ē in tentis et finis
2. corp̄ que ad finem q̄m̄ apprehendit̄
ut ad finem ordinata sit mobile
ead̄ manū mouet̄ in modū et

em̄m̄ iudith aut̄ intendebat
morte olofernis. Tāquā sine m̄tēto
ad quem tendebat p̄tinge p̄ p̄m̄
familiaritatem t̄i ip̄o et hanc fami-
liaritatem per ardorem concupiscentie
holofernis in ip̄m̄. Vñ dicebat
captiatur laqueo am̄lois suis in
me. Propter quod p̄ter hoc cadebat
intencio iudith t̄i eēt de modis
ad finem intencio ordinata. Et
iō si concupiscentia holofernis sit
peccatū ut ap̄i dicit̄ et per tōne
peccatū mortale t̄i sit tali degre
oportet t̄m̄ contēde q̄ peccō
iudith q̄m̄ ad hoc et eius orna-
tus fuit p̄m̄ mortale licet immo
grauē quā p̄m̄ holofernis. Sed
quia hoc non consonat̄ et p̄ter
affectuē adiuta de p̄li libarōne.
Sed quia hoc non consonat̄ ei
q̄ in p̄m̄ dicit̄ t̄i p̄m̄. Et eius
compositio nō ex libidine sed ex
tute pendebat. Et iō s̄ in illa
hanc pulchritudine ampliat̄. Nō
per aliam uiam p̄ dicit̄ q̄ non fuit
intencio iudith holofernis allucere
ad aliq̄ peccatū sed intendebat
sic apparete gratiosa t̄m̄ ip̄o q̄
etiā uellet uxore h̄re q̄ erat li-
citū oloferni quāuis iudith uellet
nullomodo sibi in coniugū capu-
lati. Sed per hoc intendebat t̄i
ip̄o talem familiaritatem habē q̄
posset ap̄m̄ interficē necitatis in-
terfectio in p̄diosa p̄m̄ erat. Nā
in bello iusto licitū ē in p̄dijuti
Sicut patet ioseph viii. Vñ de

p̄cepto d̄ni a osue posuit in p̄d̄ias
 p̄q̄ orbem h̄is. ¶ **B**alid̄ autem
 Alio p̄p̄t̄ contra holofern̄e erat
 iustissimū quia m̄tebatur totalit̄
 destrūe cultū d̄ni ut patet ex sup̄
 dictis. De uerbis aut̄ uidith utro
 debeat̄ ex̄cipiā amēdāt̄ dicitur
 in str̄a loco suo. ¶ **D**a m̄ h̄ic
 cont̄or uidith petit̄ constantiā p̄
 d̄i n̄a in uado tantū t̄m̄ū et
 q̄ mulierem uidebatur ualde maḡ
 Q̄d̄o dicit̄. **D**a m̄ in aīo constantiā
 ut contempnā allid̄. et ut non
 timeam nec horrea occid̄e allid̄
 eū em̄ anemoriale tuū et a hoc
 nō patit̄ imputā virtuti huāne
 s̄d̄me. Non em̄ in multitudine
 est̄ uirtus tuā d̄ne et q̄ qua solo
 nutu potes subire om̄ia. Nec super
 bi placuit̄ t̄ ab̄m̄io. Nam angelos
 superb̄ctos d̄icit̄ decalo. **D**eus
 relaps̄ creator aquarū per hoc in
 telligit̄ om̄es alie creatur̄ exaudi
 me miseram afflictōne em̄ et
 miseriam sui p̄p̄t̄ reputabat̄ suā
 et d̄ct̄ia in f̄cordia p̄sumēt̄em
 a confidentem. vltra modū mulie
 brem mem̄to d̄ne testam̄t̄ tua.
 s̄ p̄ nobis non parit̄ saltem par
 tas p̄ tuo cultū qui iuḡet̄ in nobis
 et om̄es gentes agnoscant̄ quia es
 deus perfectū s̄t̄ mirabile q̄m̄
 p̄t̄ fiet̄ nisi tua uirtute. **Cap. x.**
Actū ē aut̄ postquā uidith
 se munit̄ armis om̄is
 h̄ ḡnt̄er se offert̄ p̄culo
 mortis. A p̄mo se p̄parat̄
 ornamento. **Q**o p̄uidet̄

sibi de alim̄to d̄mp̄osuit atq̄
Qo p̄trahit̄ hostiū tuos ubi factū
 ē aut̄. **C**irca p̄m̄d̄icit̄ factū ē aut̄
 tū cōpasset̄ clamac̄ add̄m̄ orōe sua
 perfecta surrexit̄ d̄ct̄ d̄uctio r̄n̄s̄a
 uocauit̄ abram̄ suam a ancillam
 libertam et dicitur ab h̄ar̄ q̄s̄it̄e ab
 et aca are nam antiquit̄e iuxta
 aras libertas seruis donabatur. Et de
 tendens in domū sua de loco orōis
 sue qui erat in sup̄iorib̄ sue domus
 ut dicit̄ ē supra uīc̄as et abstrulit̄ a
 se alicut̄ et r̄uestim̄ta lugubria et
 lauit̄ corpus s̄d̄ ut melius acciper̄
 uigent̄ et nō subit̄. Et cōp̄it̄ se
 m̄ito a uigent̄o ex m̄ita p̄o maḡ
 parte composito et imposit̄ m̄tra
 a circūfam̄ ad sui capitis ornamentū et
 induit̄ se uestim̄tis r̄ocūditatis sue
 a quibus utebat̄ ad uirtutē. **C**irca
 suo uirtute. **Q**nd̄uit̄ q̄ sandalia pedi
 bus suis a caliam̄ta ep̄nalia coriū
 desuper nō h̄nt̄ia. **A**ssumpsit̄ dext̄a
 riola a or̄m̄ta dext̄e patris et lilia
 orn̄m̄ta s̄m̄t̄ a capite dependentia
 ad modū lilij facta et m̄an̄es. a
 orn̄m̄ta aurū quibus orn̄t̄ nudi
 et d̄iontal̄e m̄x̄ie et anulos q̄
 s̄m̄t̄ orn̄m̄ta digitorū et omnibus
 orn̄m̄tis suis orn̄auit̄ se hoc d̄t̄
 ad ostendendū q̄ nichil de contingētib̄
 ad d̄erente orn̄atū obm̄isit̄ tū c̄ra
 d̄ne contulit̄ splendore augendo eius
 pulchritudine quia om̄is astra compo
 sita non ex libidine sed ex uirtute
 pendebat̄ per modū calo p̄cedēt̄
 dictū. ¶ **I**mposuit̄ atq̄ h̄ic

conter sibi puidet de alimento ai dicit
Proposuit itaqz abire sine astopam. r utrem
et e nome grecu. Astoba em grece uter
e latine et vas olei pro condimento potagij
et polentam a tribum de farina factu et
lappate. r fias sicut pdm hngucione
de talibus em tibus sibi prouidit quia
noletur uti tibus genitudo moqam pro
hibitis nihil tamen interrogates cam
Cumqz peruenisset ad portam ciuitatis
in uenit expectante oriam et pre
spicio sic prouidit eis uidith supra
sine cuius nihil tamen interroga
tes cam. **D**ixerat em eis q no su
ratorum suu consilio ceti patent
Factum e aut sic conter se tra
dit manibus hostiu ai dicit factum
aut cu descendet monte s3 bethu
lie circa ortu dei ut uideretur fugere
a pto ciuitatis ignorante Num
illa hora vigiles uadunt addormie
do et sic fugientes hnt tempus magis
oportunitate occurserunt et exploratores
affinor qui erant in circuitu ciuita
tis nisi aliquis exiens possit effugere
manus eoz. **Q**uo qz fugi a facie eoz
qm sumus cognouit. **H**ec aut uer
ba uidith et sequentia intumit aliqui
ueritate duplici uia una e per
rationalem subintellectu ut si
sensas q hebrei sint naturali dispoite
possi q tradantur holoferrin et eius
exortu nisi cito ueniat eis auxilium
adeo. **A**lia e ut eius uerba misere sui
pphetice intelligunt de spoliatione et
de destructione iudeoz que futua erat
tpe tyri peruentu romanor. **S**

prima uia non uidetur conueniens
nam sequitur eis uidith affirmat
dmi auxilium ab hebreis sublatu et
q per dnam prouidentia missa erat
ad hoc mendum. **N**am uidith non
uidetur loqui pphetice de tempore tam
longinquo sed magis hystorice loq
in mineri de pmo. **Q**uia pter
sensu miseri et figuratiu oportet
hinc alique sensu litteralem uerit q
quod nichil e no p aliquid figurare.
Nam holoferrin turpiter deiciatis
ab hebreis p conuenientia diu signifi
tati ueritate uideat debellantis et
captiuatis. **N**am signa et figuratiu
in quatu hngm corresponsent q
q saluo iudico melius uidetur in q
hec uerba uidith et sequentia salte
in pluribus sunt mendacia conficta ad
hanc qm deu colentes et deiectione
superbi cultu dmi desine intende
tis. **E**t tale mendaciu e officiosum
et per cons no e peccatu mortale
sed ueniale tantu aquo non oportet
excusare. **Q**uidith quia nec apli lon
ge perfectiores et maxie p recipi
to ne spu sancti no dicit i mures
apto ueniali pma uerba pmo cap
Si dixim quia peccatu non homi
nos apes pducim et uerba in no
bis non e. **E**t galathij dicit pau
lus de peccis q erit uere acphen
sibilis s3 in modo obseruandi lega
tia. **E**t ostendam aliquo aditu ref
hoc uerba non p aditum nec
uoluntate uideat conueniens in sen
su miseri ut predictu. **E**t
gratissima morte eius scidat

em q' erat luxuriosus ¶ Cumq' m
 trasset postquam descripta e' sup'is
 hebreis persecuto hic conter po
 perisus delecto et pmo q'ntad
 eius mte ¶ Q' q'nd ad eius uitam
 corpalem an medio ca duodecimi
 i et facit e' p'ima mduas Nam
 holofernes pmo capitur iuditha
 spectu ¶ deceptur in eius affectu ca
 xi ¶ Circa p'mu dicitur Cumq' intras
 set s' iudith an faciem eius s' ho
 lofernis statim captus e' motulis
 suis r' accipit in moderata concu
 pistoncia eius veritate s' conu
 picit eam pro concubitu fornicatio
 tantu uel coniugali m'omone iudith
 ut dicit e' supra ca' x no' h' d' d' e'
 Nam litta sequens alq' p'imo se
 si alq' p' alio uidetur sonat pro
 ur in sequentibus appretur Quid q' ta
 me fuit ex parte holofernes in ten
 to iudith inorando et se or nando
 fuit bona ut dicit e' supra exupm
 do ap'ito mortali ¶ In mendacis
 id sequentibus non oportet eam ex
 cusare ap'etato coniali ¶ Sicut q' q' b
 querit place' mulier' ppter bonu si
 illa exardescat in eius concupiscencia
 non ppter hoc merito bona eius de
 tioratur p' quibus tamen non come
 datur in scriptu sed pro affectu ho
 ad p'li sui libatone et aduersarij di
 ni delectone sicut dicit e' supra
 de obstetricibus hebreis ca' ix ¶ Ve
 non q' h'is habendis ad libit' m'ito
 contra eos pugnare debemus na
 pulchritudo mulieris magis alliat

aur' et argentu' Videns itaq' iudith
 holofernem salentem an canopeum
 cathedra super qua appensu erat cano
 pecu ad magnificentia sedis et decore
 ¶ Et aut' quedam cortina in suis rotu
 da et tendens sup'us maculata ¶ Ideo
 dicit' canopeu' an quo sup'us t'ima
 Sedm' uo' alios dicitur a canopo egypti
 quido in quo pmo fuit inuictu' Adora
 uit ead' adoratoe onlie ppter creencia
 magnitudinis et p'atib' que adeo erat
 quauis holofernes abueretur sic ho'ces
 mali comu' abueretur gratis admo
 sibi datus **Cap. xi**
Hic holofernes ¶ Hic conter
 holofernes decipitur iudith
 affectu quod pmo complacur
 dicens equo animo esto et subdit
 ratio quomam ego nunquam ne
 cui v'is or' apa' dicebat falsu' qua
 sicut dicitur supra iij ca' q'ntu'q'
 homines se ei subitum tamen ferocitate
 peccatis eius mitigare non poterant
 quoniam eis an ferret multa mala ¶ Q' d'
 iudith interrogat' ac dicit' Nunc aut'
 dic' m' or' et pater litta ¶ Sume u'
 ba ancille tue ¶ Hic conter iudith resp'o
 det admetogata ¶ pmo ponitur
 eius responso ¶ Q' responsonis app
 baco i' placuit aut' ¶ Circa p'mu iu
 dith ut fallat fallacem et alludat
 alludorem ¶ pmo magnificat eius
 potentia ¶ Q' app'at' eius sinam
 ubi nec latet hoc ¶ Q' allegat' d'maz
 prudentia d' quod ego ¶ Circa p'mu
 dicit' sime uerba ancille tue no' p'lu
 aure corporis sed etia' mentis q'm s' tu
 seruus fuis uerba ancille tue d'is

assentiendo et scdm ea faciendo pro
fectam rem faciet dñs tñm a te faciet
pertingē admittenti. Quia em nabuch
adonozor rex dicitur sicut verū est
q nabuchodonozor vniuit et tu simi
liter aca opera sunt que hic p̄mittit
Nec eata hic int̄mittit ut dicit aliq
quia non consistatur iudith aur̄m̄to
f̄to q̄ e mortale p̄ctm sed e simplex
asserio falsi ad fallendū fallacem ut
dicitur. Nunciatur em industria animi
tui a prudentia bellica que e bñ
in malis hominibus et in hoc dicit
verū Nam holoseonis erat famosus
in armis et iudicari eam p̄ctm a
multis valde et e hic hyperbole qm
tu solus et bonus et potens es in
regno eius a valde excellens in re
gibz mulieribus et her bonitas est
aliqui in malis hominibus Nam sic
dicitur quito metha e bonū ad mala
transformis sicut dicitur longlatro
qui mas accomodat ad inuom̄ ad
faciendū latrocinia et disciplina
tua quia subiecti multas gentes
nabuchodonozor regi omnibus pro
vicijs predicatur a multis pro
vicijs. Nec hoc latet hic cont̄er
app̄at holoseonis sententia de arch̄
quid ad hoc q̄ debeat occidi ad si
h̄is isrl̄ p̄pter offensam dei contra
eos et p̄ter litta usq̄ i. Ut man
daret p̄has suos q̄ hoc appar̄at
ad litta e falsū nam sic iudith
contra dei mandam̄ fecisset p̄ct̄
impediendo traditōne ciuitat̄ ho
loseoni supra viii cao. Quisuper e
tūm fames et hoc erant vera sal

tem in magna pte. Demq̄ horer
dicitur ad hoc eia iudicatur e p̄ctm
Quia vbi sanguine erat eis max̄
q̄hibita et sancta dñi da non co
tante hic sancta uasa consecrata ad
sacrificandū dño seu oblatōes et sac
ficia ut dicit aliqui Nam talia non
erant nec fidant extra arcm̄ sed
sancta dicitur hic p̄m̄cie et decime
qui debebant sacerdotibus et laicis
in necessitate tamē potant comedi
ab alijs sicut dauid et om̄i eus co
maderunt panes quosdam et
deuoluntate s̄m̄ sacerdotis ut hi
p̄mo regū xxi. Et ad iudith uider̄
hic similiter falsū dixisse tū subd̄
et noluit consimē q̄ nec in quibz
debeant contingē et si sancta intel
ligantur hic uasa sacra similiter
falsū dicit quia non erant in bethu
lia. Quod ego hic cont̄er allegat
ad iudith dñm̄ prouidentia di
cens et misit me dñs r̄. Quon
vomit ad libatōne p̄cti fuit adno
sed q̄ ad hoc dicit mendacia nō
fuit ab eo sed amulebra malicia q̄
em indiget deus medatōne hom̄
ad perficiendū opa sua. Quia
erit aut̄. Hic cont̄er ponitur respon
sionis iudith app̄lucio et p̄mo
uerbo et p̄ct̄o facto cao xii. Quia
p̄m̄ dicitur p̄ct̄m̄ om̄i uerbu
hoc r̄ quia p̄tendebat holoseonem
et eius ex̄p̄ctu prospera. Et dicitur
alt̄ ad alt̄onem mir̄m̄tes eius p̄ct̄
rudinem et sapiam̄. Non e talis
mulier super trān̄m̄ ex hoc in

debant in me qd eet aptissima co-
 iugi suo pncipi vntulo matrimonio
 Et hoc idem vident sonae verba ho-
 lofernis que secantur Si fecit in dec
 tuus her est et deus meo perhor-
 em qd consentiat tolle deu iuditham
 qd ead cogitabat accipe in coniuge
 Unde et subditur et tu in domo na-
 buchodonozor magna est sicut holo-
 fernes erat maior post regem **12**
Gunc iussit Hic conter qd
 banur responso iudith per-
 fectum Nam holofernes ius-
 sit eam inuicere ad loca vbi erat
 sui thesauri tamquam castissima sibi
 et confidens de ea tamquam de roma-
 ge ppra et constituit ut daretur ei
 de coniugio suo sollicitus de ea tamq
 de corpe suo **Quid non potes mandu-
 care qd dicit exasperata me heas paruo
 tempore me veniat super me offen-
 slo Etant em ibi aliqua ebala pro-
 hibita Si deseruit ista res ex
 hac em sollicitudine circa iudith
 amor inconfusus ad eam **Quid aia
 tua dne r sicut vni e qd tu vni
 ita veni e quod ego non confirma
 her ebala antequa deus fecit que
 cogitavi et in hoc omi dixit Na
 pus interfectus fuit holofernes qd
 facit cogitabat holofernes aut in-
 tellegit detraditoe iudith in manu
 sua refens dicit iudith ad eius ver-
 ba supiora et petijt dnd miraret
 a dntre maperet coram holofer-
 ne ut daretur ei copia ut de
 uonibus deu exoraret extra in fide-****

lud castra et baptizabat se in fonte
 aque r se lauabat an orone pdm
 modu hebreos et introiens munda ma-
 nebat a consorcio gentium **Usp di
 accipet estam suam in uespere** **Et qd
 patet qd ieiunabat ut eius oro eet
 magis exaudibilis ad eo** **Et factu
 sp quid descriptus holofernis casu
 quantum ad eius mente Hic conter
 de partibus casus eius qm aduata
 corpalem Circa quod pmo pmt di-
 spoito Qd holofernis iugulato cao viii
 Dispario ues admortem holofernis
 fuit ardor libidinis et exco saues
 popor ebrietatis et hoc notatur cum
 dicit **Et factu e qd die ab ingre ssi
 iudith denuitate bethulia holofer-
 nes fecit cenam seruis suis qd pro
 nuptijs iudith tu intendebat seque-
 ti nocte capilai qd subditur vade et
 suade hbra illam ut ponce con-
 sentiat hirae metu qd conspuitud
 carnalem fedu est em a probrosu
 p semia arndat vnu oit qd fuit
 per aliquod tempus in sua ptaie ab-
 sep caenali copula Non ueraciter
 bona puella antrac ad dnm meu qd
 iuuat cam pmo ad tibid et ponu
 ut inde deducit ad carnale conu-
 bitu **Que ego sum ut contradica
 dno meo qd dicit non decee ut
 ego contradicam nullo mo** **Hoc
 m est optum** **Quidebat em per
 hoc appropinquat tpus oportunita
 ad interficendū apm** **Et sicut
 et ornauit se vestimē suis p
 sponsa coram sponso** **Cor aut ho******

lofernis concussio e. a nimio ardo-
re libidinis comota Nam et si no-
lebat eam cognoscere sicut et uxore
non tamen mouebatur ad hoc amore
proles seu ardore libidinis Vibe-
re et accumbere inuoluntate in
invenisti gratiam in me coram me et
ex hoc videtur q. reputabit eam ta-
quam sponsam suam gratissimam Vi-
bam dicit qm magnificata e. aia
mea ex hoc q. videbatur appropinquare
hora libidinis ipsi sui Et notu-
dus factus e. holofernes ad eam
credens eam suam amplexibus Vi-
bitur amicum nimis ex ardore namq.
libidinis eam amiserat distractio-
ne auerendi sui ab excessu vini

At aut sero **Cap. xii**
factu e. promissa disposi-
tione ad interfecionem holo-
fernis hic continet descriptio in-
gulaco et 2o uigilacois mani-
festaco et dixit Circa primu de
festum ante serui illius ad hespi-
cia sua a contona ut ubi requies-
cent et dormiret Nam omnes a
vino fugati erant ut subditur
postea Et conclusit vagao opta-
tubiali holoferne in lecto compo-
sito et dormiret Dixit q. iudith
puelle sue ut aperiret foras ne
forte aliquis superueniret ex-
leat em modico decubiculo ho-
lofernis ad dicenda hoc ancille
sue nam ante erat sola in cubicu-
lo ut dicitur in littera confirma-
me deus asel Nam in tali facto
palet cor et maxime mulieris ex

paueste Ut sicut pmi pti qst
cunitatem ailm tua erigat sicut
em per phtis prodit eam ppter
peta destruedam ita era pmi si-
per eos p q pnam pti redifican-
dam ut patet in ysaia q. emia rch
aia et phulms alie locis pphat
et pugionem eius a. ense et
dicitur apungendo et percussit
bis interucom eius a. molli ad
amputanda coruitem et auoluit
corpus eius tunc a. delecto no-
luit ad firmam ut hr in sta xiiii ut
ai quis intrat statim uidet eum
decapitatu Et exierit due scdm
consuetudine suam q. adoracione
et ppter hoc uigiles non ferunt
ita eas aliquam perstitione qm
mandatu holofernis q. dederat
eis hanc libertatem ut hr cao
prederi et transierunt castra egip-
tice libere ppter dictam causam
Ut guntice exilium ut exoneret
ad portam bethulie acastis assi-
nois remocore **¶** Et dixit in
dith hic continet ponit mortis
holofernis manifestaco et p^o
pulo fidei 2o actiois generalis
porro actiois pma in duas na
pma ponitur dicta manifestaco
2o iudith bndico a. Anisi aut
pma adhuc in duas na pmo
fit manifestaco muroy custodi-
bus 2o alie tibus a. Illa aut
Circa pmdicit et dixit in
dith a longe in gradibus muroy

Jam enim sic erat elongata ab assirijs
 quod non poterat audiri ab eis. Aperte
 portas quoniam nobiscum est deus qui
 fecit virtutem magnam per hoc
 aut in sinuavit holofernis morte.
 Vocavit prespud civitatis ut hono-
 rificus vocavit accepit iudith qui
 speraverat eam spes ipse non est nisi
 de bono. Sic autem accipitur de malo et
 non accipit valde misse. Ita p[ro]m[iss]io[n]e val-
 de plabili de morte iudith vel eius
 violenta retentione. Congravavit ita
 eam nam quoniam parte sibi quoniam
 interbantur. Quia hic com[un]i mani-
 festatur more holofernis cuius
 tu dicitur. Quia autem ascendit in om-
 nino loca ut possit ab omnibus
 videri. Quis sit sicut in melius
 possit audiri incipit admissa laudi-
 bus loqui dicitur. Laudate d[omi]n[u]m deo
 qui non deseruit sperantem
 se et nos postea merita necesse
 et in me et per me in firmen-
 taliter adimplevit misericordiam
 suam quam promissit et promissit
 enim quoniam sicut patet amplius
 loca quoniam a hostibus liberare
 si tamen tolerent eum et profane
 deperat caput holofernis ad delin-
 tione civitatis et ne aliqua suspitio
 oriretur quod holofernis seu aliquis
 alius tetigisset eam in honeste non
 sedit. Vult autem ap[er]te d[omi]n[u]s deus
 hic a sicut eum quod ipse est vitia
 certam ita cum est quod sequitur qui
 custodivit me angelus eius et
 et patet littera et finaliter protan-

tis beneficijs imutat omnes ad confessi-
 onem d[omi]ni laudis dicens confitemi
 ali omnes n[on] commisi aut. Sic quoniam
 ponitur ap[er]te iudith benedictio seu co-
 medatio et primo ap[er]te tu dicitur et
 missi aut adorantes d[omi]n[u]m sicut ap[er]te
 iudith verba. Dicitur ad eum benedi-
 te d[omi]n[u]s et benedicendam te reddidi ab
 abominibus quia parte admittit redigit
 in inimicos n[ost]ros mortuus namque p[ri]-
 mo reputabant quod non eius iam
 perisset. Quod benedictio seu comedatio
 ap[er]te tu dicitur quoniam oras et
 patet. Benedictus d[omi]n[u]s qui vocavit te
 tu etiam et per hoc intelligunt
 alia corpora media et creatur in eis
 existentes qui te dixerit sua bonitate
 Quoniam caput quod contra con-
 stantiam iudith. Ut non nec
 dat laus tua deo homin[um] quod videtur
 impletu[m] nam ad eius laudem om-
 nisalem etiam accolum hoc factu[m]
 non peperisti aut tue et vite tue
 eam p[er]iculis exponendo. Porro
 achior hic ultimo manifestatur
 more holofernis achior gentili
 dicitur. Porro achior vocatus veit
 Non enim contumeliosus auderet
 ingredi nisi specialiter vocaretur
 quia non erat ipse illi adhuc in-
 quatus deus ap[er]te tu tu testimo[n]iu[m]
 Jecisti autem ut hic supra cap[itu]lo v.
 certa patent expredicta. Videtur
 aut achior caput holofernis an-
 gustatus p[er] pauore et p[er] immia a-
 miratione de tanto facto quod manu
 ferme cecidit in faciem sua super
 terram passiones enim vehementes

et subire faciunt magnam transmu-
tatione in corpore et sic frequenter faciunt
caedē et esturunt omnia eius a pas-
sa fuit exaltationem propea us quam re-
sumpto spiritu et ecclesiis ē transiente
dita passione proterdit ad pedes eius
ei reuerentiam exhibendo **B**ndicta tu
deo tuo in omni tabernaculo iacob et
ab omnibus habitantibus in tabernaculo
hebreorum a iacob descendenti **Cap.**

O **Q**uarto aut iudith **xiii.**
Postquam descriptus ē holo-
fernis occubitus hic continet
describitur fuga su exaltus Et dicitur
inter partes Nam primo ponit
fugendi ratio 2° fugientium deitas
tato ca^o 2° 3° dicitur laudatio 4°
ca^o Circa primum iudith primo p^o
inquit 2° p^o ei obedit et
mor aut 3° ad holoferne exitus
tunt a Quod videntes Circa
primum primo ponitur in strato dea
2° interponitur apud achor con-
uersio deuota ibi tunc achor Circa
primum dicit iudith Suspendite ca-
put hoc super muros in signum
exultationis et iudith ad hunc habite
partem mure et partem in spe et
erit ad exierit sol a in primo occu-
suo accipiet omnes quibus arma sua
confidens de victoria plena dei ad
iudith habenda et exite tu impetu
quod de consuetudine victoria nam certi
Non ut descendentes sed paulatim
et timide tunc exploratores nate
Et ut fugiant ad principem suum finit
eius voluntate non debet exultis
belli committē Nam prout dicitur

libro de iudith bello non solum bellis
sed etiam comit sine dute apud
romanos erit vitupabile Cumque
duces corp qui presunt distinctis a-
riebus conturverunt acf Decidet
super eos timor ex casu principis
in opmato et etiam in missis adeo
unde videtur hic saltem quantum
ad aliquid apphente loqui Tunc
achior Hic contur interponitur ach-
ior comitio deuota tu dicit **Q**uid
virtutem que fecit deus isrl et
effectum dicit virtutis permanam
militie Pelitus gentilitatis nati-
tradidit deo legem eius suscipio
et miraculis et miraculis fecit
mor aut Comissione achior inter-
posita Hic ponitur obediencia p^o
ad iudith uerba tu dicit Suspendi-
derunt super muros caput holo-
fernis in signum victoriae et comit
exultationis et egressi sunt tu ma-
gno strepitu et exultati ad aduersa-
rios deterrendum **Q**uid iudith
Hic contur ponitur ad holofernom
rearsus et p^o declaratur eius
mirus et tunc ingressus Circa primum
patet litta usque in nullus in hunc
bar tabernaculo virtutis assidit
a principis milite in quo virtutis
conspicit robur exaltus sicut dicit
corpis naturaliter murede ppter
quod dicit Vegetius in libro de remi-
lita quod sicut tor e in medio tor-
pis sic princeps debet in medio ex-
citus tollere Sed tu remissio
eius duces presidentes ariebus
et tribum qui in omnia arie pre

sunt mille bellatoribus dixit
 tubularijs qui familiaris possunt
 ingredi cubacula magnitudi qui mu-
 acs egressi modus e em superboz
 de alijs contemptibiliter loqui
 Tunc ingressus hic conter decla-
 ratur holoferns mitius et patet
 litta usq; exclamavit voce mag
 pro dm sui meriti cu fleu et exi-
 luit foras ad qum expectante
 holoferns mandatu Et dixit una
 mulier hebraea fecit confusione i
 interfectione milite principem qm
 et abymelech vulneratus amulus
 fecit se misit q armigeru suu ne
 dretur in eius obitu q mulier
 interfecisset eu Quidam x Scri-
 derit omnes vestimenta sua in signu
 doloris et turbati sunt omni corp
 valde ppter quod no preuiderunt
 sibi de aliqua defensione nam con-
 turbati nimis preuident et dicunt
 in clonibus **Cap. xv.**

Quamuis amos exatus postquam
 descripta e fugendi ratio hic
 quiter ponitur fugientiu deus-
 tatis et qo iudith bndictio a qoach
 aut pma induas quia pmo ponitur
 fugientiu per seculo in per somis qo
 in rebus possessis i Reliqui autem ca-
 pnu patet litta usq; qta ut nullu
 loqueretur cu p xmo suo de aliqua
 defensione seu presidio sed inclina-
 to capite cu magna confusione re-
 lictis omnibus que impedire poterat
 fugam apoz ut fugent expeditiu
 peruas campos et pmtas collu
 fugientes em de prelio per diuersas
 uas fugiunt videntes itaq; filij isrl

fugientes secuti sunt illos sicut in-
 dith precepit clangentes q; tubis ta-
 quam victores et exultantes post ipos
 admisionem mutuo se exhortantes
 misit q; ozias mitios per omes ciui-
 tates et regiones asel per quas po-
 terant transire fugientes Et per-
 secuti sunt eos in are gladij quous-
 q; puenient ad extremitate finiu
 suoz transire em ultra non erat
 eis tutu **¶** Reliqui aut hic quiter
 ponitur per seculo assirioz in rebus
 possessis et patet litta usq; ad ma-
 querus erant alioz x assirioz ab-
 stulerunt Nam alle qui remanserunt
 in bethulia non abstulerunt omnia
 se pauca respectiue Nam vix per
 triginta dies sunt omnia collecta ut
 hic in fra cod cao **¶** Qoachim aut
 hic quiter ponit iudith bndictio et
 pmo spualis 2o spalis a per dca
 aut Circa pmo dicit Qoachim
 aut pmo pontifex ille supra cao qto
 vocatur heliachim et forte e adem
 nome Nam sicut nomia latina a-
 lipi variantur in fine vt givillus
 et givillotus sic omi nome varia-
 tu in fine At in principio sicut ni-
 colaus et colians variatu in principio
 et idem videtur de qoachim et he-
 liachim Quid aut m videatur de
 hoc pontifice dixi supra cao qto
 ut uideret iudith quiter famam
 virtutis sue hndisunt allam imp-
 cances sibi bona spualia per vir-
 tutis sue fama No subdit tu gla-
 ahim Nam dmi cultu qd erat

in archu de quo sumi glorabantur uidei
conseruauerat interficiendo holofeone
qui apm destrue nitendebat ut patet
ex supradictis tercio cao et iij. Tu le
ticia apl effectiue tu hononfencia
puli mi similiter effectiue oram mi
ficiendo holofeone dedit pto isrl
honore et leticie materiam Qd et mag
dm confortauit te. s; ppter uirtute
castitatis et iudicie creis bndicta
in etim bndictioe gloie Et dixit ois
ois plus fiat fiat ad confirmacoem
predicte bndictiois Per dies aut
hic com ponitur bndictio uidet epa
lis que in scriptura frequenter accipi
pro multiplicacoem bono epalium
Qm gn xxx dixit iacob ad labam mo
dica huius antequa uenire ad te
nuc diues effectus es bndixit q tibi
dne adiutoriu meu et hoc mo plus
uidet bndixit Nam omnes diuicias
holofeone sibi dedit et patet litta

xvi
Pomte dno in
tompam 10

Cantauit **Cap. xvi**
aduersarij deuotione et fidelis
puli libacoem descripta Hic
conter ponitur recte predicto lau
daco dno Et diuiditur in tres par
tes Quia pmo ponitur apus uidet
deuotaco 2o plus et apus obla
tio 3o factioe p; her 3o uidet
felix consumatio 4o erat aut Can
taco id uidet in duas partes diui
ditur Nam pmo ponitur exortaco
mentis 2o raco laudis 3o uenit
assur Circa pmo dicit uidet q
citans se et alios ad dnam laude
incipit dno incompanso 4o uia
namq; in strincta musicalia et

etiam armonie mentem exortauit
ad diuersa Alique em armonie ex
citant ad audiam quibus uent
homines in bellis Et alique ad las
ciuam quibus utuntur in choros
et alique ad deuotioem quibus uent
indiuinis et ecclesiasticis Et hoc
modo dicit uidet Incipit dno
incompanso 4o Hic aut companso
in strincto musico quo milites u
tebant et hoc modo maia pve
moyse pmpit companso adori
tandu se et alios iudicet ad
deu laudandu dicens Cantemus
dno gloriose ut exodi xv modu
lam illi psalmu nouu ppter no
uam mariam laudandi dm Cul
tate corde et musate nome eius
ore Dne contrecta bella contemp
puli exortaco exodi xviii Et in
amaletu exodi xvii Et in regib;
tanancoru libro ioseph quispot
tatu possit castri sua r angelos
custodum Am gene xxxii dicit
iacob de angelis sibi obuiantibus
Castri dei sunt her 4o uenit
assur Hic pnter ponitur raco lau
dis et pmo ex aduersarij deuotioe
in dno uenit assur a pnceps
militie et exercitus assirioz In mul
titudine uirtutis sue totaliter con
fidens tuq; multitudo obturauit ob
tinuit torrentes r strauit expo
tuualiu et homm dicit q se
intensum fines meos r tran in
dee et iuuenes meos r plus mei
occidit glo De hoc em et alijs
holofeones se iactant sed non

adimpletur. Ad subditur dicitur aut
omnes tui milles per regem. Neque
enim accidendo eam per manus fomici q
fuit valde confusibile iudicium est
supra cao xiiii. Non enim tendit po
tens cap. r. holoferris annuibus
qui plent facit pbitates nec filij
titam r. gigantis et ponitur hic
singulare p. durali a. p. gigantiu
Sicut exodi viii venit musta gra
uissima. r. multudo mustarum. Sed iu
dith filia merai in specie faciei sue
dissoluit eam per ardorem concupis
centie in eam p. modum superius dictu
cao r. Gouit enim se r. Sicut
dictu e supra in principio a ca. Et
induit se vestimento leticie r. quo
utebatur marito suo conuete in conu
tate filioz asil' q. dicit non fecit
hoc ad dissolucioz sed ad ppli sui libatoy
Vnit faciem suam argenteo r.
latrona arboris aromaticae que fecit
ad decore oculis et suauem odorem
et collocavit ramos suos r. capilloz
suoꝝ florellas adderendo illud
non q. intendet inducere eum ad
noctale petm sed ut desperaret
om habere uxorem et per hoc iu
dith hiet ad apm familiarem ac
cessum per que possit occide apm
ut dictu e supra r. An mo. San
dalia eius rapuit stili eius quia
per aspectu intravit concupia ad
aiam tota patet ex supradict
honoru r. perse constantia eius
quia nullus erat in eis qui aude
se sibi opponere ad rectame singu
lare. Tunc plulavit hic 2o
sumitur ratio dme laudis ex filioz

asil' exultate tu dicit tunc plulavit
castra assirioꝝ ut hr in fine ca. xiiii
qm appuenerunt humiles mei venietes
super assirios armati p. ierunt. m
lio a facie dm mei q. d. her victoria soli
deo est attribuenda. Peruptame
hic tertio sumitur ratio dme laudis
ex eius virtute et magnificencia tu
dicit Adonay dme. Duo sunt no
idem significancia p. m. hebraico
et p. m. latino et fit hec duplicatio
ad maiorem expressione dme d. n. r. o. n. e.
et p. d. n. r. o. n. e. in virtute tua qua licet
hitar mactensibilem p. ma. thi. vi.
q. n. t. e. s. a. f. u. n. d. a. m. e. n. t. i. s. m. o. n. e. b. u. n. t.
r. a. m. i. n. e. n. t. o. a. d. i. u. e. t. u. t. u. o. a. d. i. u. d. i. c. i. u. m. p. e.
t. r. e. s. i. c. u. t. t. e. r. a. l. i. q. u. e. s. t. e. n. t. p. e. r. a. g. n. e.
c. o. n. f. l. a. g. r. a. t. i. o. n. e. p. r. e. c. e. d. e. n. t. e. a. d. u. e. c. t. u. m.
i. u. d. i. c. i. u. m. Q. u. i. a. u. t. t. i. m. e. t. t. e. m. a. g. n. i.
e. r. u. t. a. p. u. t. t. e. p. e. r. o. m. n. i. a. q. u. a. t. e. c. u.
e. r. u. n. t. i. n. g. l. o. r. i. a. P. e. g. e. n. t. e. i. n. s. u. r.
g. e. n. t. i. s. u. p. e. r. g. e. n. t. e. m. e. a. d. i. n. i. s. t. e.
d. m. e. a. m. o. m. p. e. v. i. n. d. i. c. a. b. i. t. m. e. u. s.
i. n. f. e. n. d. o. p. e. n. a. m. a. n. i. a. m. a. d. s. u. b. d. i. c.
u. t. g. r. a. n. t. r. e. v. i. u. a. n. t. e. t. f. r. u. a. n. t.
v. s. q. i. n. s. u. m. p. t. i. m. S. i. c. u. t. p. p. h. e. t. a. u. t.
a. s. a. i. a. s. i. n. f. i. n. e. p. u. l. i. b. r. i. Et factu
e. s. t. h. i. c. q. u. i. t. e. r. d. e. s. t. r. u. b. i. t. u. r. i. p. u. e. s.
i. u. d. i. t. h. e. t. p. l. i. b. l. a. c. o. Et p. m. o. p. l. i.
t. u. d. i. c. i. t. u. r. Q. u. i. s. p. l. u. s. p. q. u. i. u. t.
t. o. t. a. m. p. e. n. i. t. a. d. o. r. e. d. e. d. i. m. i. n. v. e. h. m.
r. o. d. d. e. n. d. o. s. i. b. i. g. r. a. s. d. e. t. a. n. t. o. i. m. p. i. c. i. o.
E. t. m. o. x. u. t. p. u. n. i. f. i. c. a. t. i. s. u. n. t. a. q. u. a.
i. n. s. t. r. a. t. i. o. n. e. s. p. d. m. f. o. r. m. a. d. q. h. r.
n. u. c. r. a. x. o. b. t. u. l. i. n. t. o. m. e. h. o. l. o. c. a. u. s. t. o. t. a.
r. f. a. c. i. f. i. c. i. a. t. o. t. a. l. i. t. o. r. a. d. d. i. m. u. h. o. n. o.
r. e. m. i. n. c. e. n. s. a. S. e. d. o. p. o. n. i. t. u. r. o. b.
l. a. c. o. i. u. d. i. t. h. t. u. d. i. c. i. t. p. o. r. t. o. i. u. d. i. t. h.
o. m. i. s. s. a. a. r. m. a. v. e. l. l. i. c. a. h. o. l. o. f. e. r. r. i. s.

1.

et Ananathoma obliuione tradidit. s.
paradoxis ut decet nullus crederetur
sed seruarentur in loco cuius dicitur ad me-
moriam bñficii dñi. Et aut omnisus
pñs uolens pñm faciem sanctoru
hoc addit ad ostendendū q heroside
tas non erat dissoluōis sed magis
deuotōis cetera patent. ¶ Et uidith
hoc ē ultima pars huius libri. In qua
ponitur apud uidith felix consummatio
tū dicitur et uidith magna facta ē
in bonis spālibus et tñalibus et
pclarior erat in uita et fama q
in uicis s; mulieribus erat certam
uirtuti et constantie qua deiecerat
holofernie castitas aduicta s; uidual
to pñditur qta ut non cognosceret
¶ Et aut uespis diebus pro
redone tū magna glā. To ē in decē
ti apparati et bonorū comitua re-
ta patent usq; i. Quom aut spatio
uite eius non fuit qui conturbaret
¶ Et aut hoc addit ad ostendendū
q bonū pacis mpto redimant
per longū tñe ex mris apud deq
aut uictorie festiuitatis huius ab
hebreis in mris sanctorū dieq ac-
cipitur et colitur ad laudem dei cuius
uirtute facta fuit hec uictoria. Cui
et honor et glōia in secula seculorū

Explicit postilla super librum uidith

*Incipit postilla super librum machi-
beorū capitulum pñm*